

صلى الله عليه وسلم

بررسی رابطه نگرش مذهبی با تجمل گرایی

استاد راهنما:

آقای فردین پرویزی

مؤلفان:

فریبا کرمی^۱

معصومه هوشنگی^۲

ندا معتمدی^۳

مدرسه علمیه نرجسیه شهرستان سنقر کلیائی

۱. طلبه سطح (۲)، مدرسه علمیه نرجسیه شهرستان سنقر.

۲. طلبه سطح (۲)، مدرسه علمیه نرجسیه شهرستان سنقر.

۳. طلبه سطح (۳)، مدرسه علمیه نرجسیه شهرستان سنقر.

چکیده

هدف: پژوهش حاضر بررسی ارتباط بین نگرش مذهبی و تجمل گرایی است. برای بررسی این پژوهش ۱۰۰ نفر مرد و زن متاهل با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند و از طریق پرسش نامه افراد گروه نمونه مورد ارزیابی قرار گرفتند و جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج این تحلیل نشان داد که بین نگرش مذهبی و زیر مقیاس های دنیاگرایی (به جز زیر مقیاس تجمل گرایی) معکوس و در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار هستند.

کلید واژه ها: نگرش مذهبی، تجمل گرایی، دنیاگرایی.

فهرست مطالب

Contents

مقدمه.....	۱
فصل اول: کلیات پژوهش.....	۱
۱-۱- بیان مسئله.....	۱
۱-۲- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق.....	۵
۱-۳- اهداف تحقیق.....	۶
فصل دوم: ادبیات و پیشینه پژوهش.....	۷
۲-۱- چارچوب نظری.....	۷
۲-۱-۱- مفهوم شناسی فرهنگ.....	۷
۲-۲- مفهوم تجمل گرایی.....	۸
۲-۳- مفهوم شناسی تجمل گرایی.....	۱۰
۲-۴- اسلام و زیبایی.....	۱۱
۲-۵- شفاف سازی ابعاد تحقیق.....	۱۳
۲-۲- آسیب های تجمل گرایی.....	۱۳
۲-۲-۱- فراموشی یاد خدا و دنیا زدگی.....	۱۳
۲-۲-۲- کفران نعمت.....	۱۴
۲-۲-۳- مصرف گرایی.....	۱۴
۲-۲-۴- پیدایش و گسترش فقر.....	۱۵

۱۵	۲-۲-۵- پیدایش حالت تفاخر و استکبار.....
۱۶	۲-۲-۶- رواج الگو گیری نامناسب و تقلیدهای ناصحیح.....
۱۷	۲-۲-۷- عدم توجه به نیازمندان و عدم مشارکت در امور خیر.....
۱۷	۲-۳- راهکارهای پیشگیری از تجمل گرایی.....
۱۷	۲-۳-۱- توجه به هدف خلقت.....
۱۸	۲-۳-۲- رواج الگوگیری از سیره معصومان.....
۱۹	۲-۳-۳- قناعت و مناعت طبع.....
۱۹	۲-۳-۴- اعتدال و میانه روی.....
۲۰	۲-۳-۵- توجه به فرجام تجمل گرایی.....
۲۰	۲-۴- پژوهش های داخلی.....
۲۵	۲-۵- فرضیه های تحقیق.....
۲۵	فصل سوم: روش شناسی پژوهش.....
۲۵	۳-۱- طرح پژوهش.....
۲۶	۳-۲- جامعه و نمونه مورد مطالعه.....
۲۶	۳-۳- نمونه و روش نمونه گیری.....
۲۶	۳-۴- ابزار و روش جمع آوری اطلاعات و داده ها.....
۲۹	۳-۵- متغیرهای پژوهش.....
۲۹	۳-۶- روش آماری و تجزیه و تحلیل داده ها.....
۲۹	۳-۷- تعریف نظری و عملیاتی متغیرها.....
۳۷	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری.....
۳۹	منابع و مآخذ.....

چشمی است. کسانی که گرفتار کمبودهای روحی و روانی هستند و احساس عقده حقارت و نقص دارند، برای جبران این نقیصه به تجمل گرایی دامن می‌زنند. عامل دیگر استفاده از برنامه‌های شبکه‌های خارجی می‌باشد که اکثراً با پشتوانه فکری تغییر در سبک زندگی و سبک فکری کشورهای جهان سوم تهیه و عرضه می‌شوند.

در جوامعی که تضاد و تفاوت در بین لایه‌ها و قشرهای اجتماعی بیشتر است کسی که امکانات رفاهی گران قیمت از جمله لباس و اتومبیل گران قیمت داشته باشد مورد احترام سایرین بوده و نیازهای اجتماعی‌اش راحت‌تر برطرف می‌شود. به همین دلیل افراد طبقات پایین‌تر جامعه سعی دارند که با آگاهی از معیارهای ظاهری قشر بالا و عمل نمودن به آن خود را به آنها نزدیک کرده و احترامی در حد آنها کسب کنند حتی اگر در این میان درآمد آنها کفاف رسیدن به چنین جایگاهی را ندهد. این مسأله عامل مهمی در گرایش به تجمل گرایی است و معمولاً زنان به جهت گرایش به نوگرایی و جلوه نمایی و کسب منزلت اجتماعی و فردی بیشتر در تیر رس روی آوری به تجمل گرایی قرار دارند. رسانه‌ها باید زنان را به عنوان مخاطب هدف اصلی خود قرار دهند؛ زیرا آنها مدیریت خرید کالاهای مورد نیاز خانواده را در دست دارند و تغییر نگرش آنان، بیش از تغییر نگرش مردان یا کودکان باید مورد توجه قرار گیرد.

نهادهای مذهبی باید پس از باور گفتمان اقتصاد مقاومتی توسط خویش، در این راستا برنامه ریزی دقیق و جامعی داشته باشند و با انواع شیوه‌ها پیام‌های لازم را به مردم منتقل نمایند. این پیام‌ها می‌تواند طیفی از فتوای تحریم کالاهای خارجی که مشابه داخلی دارد، تا تبیین اهمیت ملی گرایی مصرفی در این برهه زمانی و همچنین تشویق مردم به استفاده از کالاهای ملی در مصروفات روزمره باشد.

منابع و مأخذ

* قرآن کریم.

۲. ابوالقاسمی، عباس، بررسی ساده و چندگانه استرسورهای دانشجویی با عملکرد تحصیلی در دانشجویان، مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه چمران، ۱۳۸۲.
۳. اسحاقی، سید حسن، باید و نباید های مصرف، قم: دفتر عقل، ۱۳۸۸.
۴. افسر دیر، حسین، رحیمی، عصمت، آسیب شناسی تجمل گرایی در رفتار های فردی و راهکارهای قرآنی و روایی و پیشگیری از آن، بی جا: مجله بصیرت و تربیت اسلامی ISC سال دوازدهم، ۱۳۹۳، شماره ۳۳.
۵. ایروانی، جواد، اکبری نیا، علی، مصرف صحیح از نگاه اسلام، مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ۱۳۹۱.
۶. ایمان زاد، معصومه و عطا بیگی ممتاز، گل اندام و موسوی مقدم، سید رحمت الله و نجفی، نسرین، خدادادی، زینب، تأثیر نگرش مذهبی و معنویت گرایی بر مکانیسم دفاعی، ایلام: مجله علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی ۱۳۹۲، دوره ۲۳.
۷. الهامی نیا، علی اصغر، مقدس نیا، علی، اخلاق اقتصادی، بی جا، بی تا.
۸. بنی اسدی، حسن و باقری، مسعود، دانش ارتباط غیر کلامی و شایستگی اجتماعی، مقاله اندیشه و رفتار، دوره پنجم، ۱۳۹۰، شماره ۲۰ - صص ۳۶ - ۲۴.
۹. تمدنی، مجتبی، رابطه نگرش دینی و همسازی اجتماعی دانشجویان، تهران: مجله روانشناسی تحولی (ISC) (۱۳۸۵، شماره ۸
۱۰. جمشیدی، محمد صادق، اسراف در قرآن و حدیث، تهران: بین الملل، ۱۳۸۸.
۱۱. حرعاملی، وسائل الشیعه، قم: مؤسسه آل البیت علیه السلام، ۱۴۰۹.

۱۲. حریری، نجلا و باب الحوائجی، فهیمه و آقا سید جوادی، پری‌چهر، تحقیق با عنوان بررسی رابطه نگرش مذهبی و اعتیاد به اینترنت در بین جوانان، تهران، ۱۳۹۳.

۱۳. حیدری، آرمان و رمضانی باصری، عباس، بررسی رابطه جهت‌گیری ارزشی مدرن با هویت دینی با مقایسه جنسیتی، مروت: جامعه پژوهشی فرهنگی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی سال ششم ۱۳۹۴، شماره چهارم.

۱۴. حیدری رفعت، ابوذر و عنایتی نوین فر، علی، رابطه بین نگرش دینی و شادکامی در بین دانشجویان، تهران: مجله روانشناسی و دین ۱۳۸۹، شماره ۱۲

۱۵. خواجه نوری، بیژن و مساوات، سید ابراهیم، مذهب و رفتار مصرف‌کننده زنان متأهل، شیراز: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، فصلنامه علمی پژوهشی زن و جامعه، ۱۳۹۱، سال یازدهم، شماره سوم.

۱۶. راغب اصفهانی، غلام حسین، (۱۴۱۲)، مفردات الفاظ قرآن، (محقق: داوود صفوان عدنان)، بیروت: دار العلم.

۱۷. رحمتی نجار کلائی، فاطمه و جعفری، محمدرضا وانیسی، جعفر، تلخابی، مجید، پایایی و ویژگی‌های روان سنجی با پرسش‌نامه نگرش مذهبی دانشجویان، تهران: ۱۳۹۳، فصل‌نامه علمی پژوهشی ابن سینا www.SID.IR

۱۸. رحیمی اصفهانی، غلام حسین، اخلاق اسلامی، قم: مؤلف، ۱۳۶۸.

۱۹. سامانی، سیامک و لطیفیان، مرتضی، بررسی تأثیر اعتقاد به ارزش‌های مذهبی و جمع‌گرایی بر خودکنترلی هیجانی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، ۱۳۸۷.

۲۰. شریفی، طیب، بررسی رابطه نگرش دینی با سلامت عمومی، افسردگی، اضطراب، پرخاشگری و شکیبایی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی اهواز، پایان‌نامه کارشناسی ارشد گرایش روان‌شناسی عمومی. دانشگاه اهواز، ۱۳۸۸.

۲۱. شهنی ییلاق، منیجه و موحد، احمد، شکر کن، حسین، رابطه علی بین نگرش‌های مذهبی، خوش‌بینی سلامت روان و سلامت جسمانی، اهواز: مجله علوم تربیتی و روانشناسی، ۱۳۸۳، دوره سوم سال یازدهم

۲۲. طباطبایی، محمد حسین، المیزان فی تفسیر قرآن، قم: انتشارات جامعه مدرسین قم، ۱۴۱۷

۲۳. عمید، حسن، فرهنگ عمید، تهران: راه رشد، ۱۳۴۲.

۲۴. فراهیدی، خلیل ابن احمد، العین، (محقق: ابراهیم سامرای)، قم: هجرت، ۱۴۰۹.
۲۵. فرقی، محمد مهدی و گنجه لو پور، زهرا، تأثیر تجمل گرایی در سریال های تلویزیونی بر اقتصاد خانواده، تهران: مجموعه مقالات دانشگاه علامه طباطبائی ۱۳۹۲، شماره ۲۸۶.
۲۶. فرهمینی فراهانی، محسن، ابوالقاسم، محمد جواد آسیب شناسی توسعه فرهنگ دینی، تهران: منهاج، ۱۳۸۲.
۲۷. فیروز آبادی، دمجد الدین، قاموس المحيط، بیروت: دار الکتب الاسلامیه، ۱۴۲۶.
۲۸. فیروز صمدی، ملیحه و آقاجانی، طهمورث، و شاطریان، فاطمه، و شوقی، بهزاد و صادقی، جمال، ارتباط میان نگرش مذهبی و شایستگی اجتماعی والد-فرزندی با فراشناخت هیجانی، ساوه: فصل نامه مطالعات جامعه شناسی جوانان سال چهارم، ۱۳۹۲، شماره ۱۱.
۲۹. کاظمی، سید علی اصغر، بحران نو گرایی و فرهنگ سیاسی در ایران معاصر، تهران: قومش، ۱۳۷۶.
۳۰. کلانتری، علی اکبر، الگوی مصرف، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۸.
۳۱. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، (محقق: علی اکبر غفاری، محمد آخوندی)، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷.
۳۲. محمدی ری شهری، محمد، منتخب میزان الحکمه، با ترجمه فارسی (مترجم حمیدرضا شیخی)، قم: مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث سازمان چاپ و نشر، ۱۳۸۸.
۳۳. معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، تهران: امیر کبیر، ۱۳۷۱.
۳۴. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۷۴.
۳۵. مکارم شیرازی، ناصر، اخلاق در قرآن، بی جا، بی تا.
۳۶. منجری، فرزانه شفیع آبادی، عبدالله و سودانی، منصور ۱۳۹۰، بررسی اثر ارتباط اسلامی و نگرش مذهبی بر بهبود رضایت زناشویی انجام داده اند با حجم نمونه ۶۰ زوج، اصفهان، تحقیقات علوم رفتاری دوره ۱۰ شماره ۱
- WWW.SID.IR
۳۷. میر تبار، سید محمد، آسیب شناسی جامعه، قم: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی (عج)، ۱۳۹۰.

۳۸. میر عمادی، سید احمد، اقتصاد در اسلام، قم: باقیات، ۱۳۹۰.

۳۹. نفیسی، علی اکبر، فرهنگ نفیسی، تهران: خیام، بی تا.

۴۰. یآوری، فاطمه، تأثیر فیلم‌های معناگرا با توجه به شاخص‌های شخصیتی بر نگرش مذهبی و احساس معنا
بخش‌بودن زندگی در دانشجویان کارشناسی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی،
دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ۱۳۸۹.

۴۱. یزدانی، فضل‌الله و غضنفری، احمد، ابعاد و کارکردهای روان‌شناختی نگرش دینی، بی جا، مجله دانشکده
علوم انسانی، ۱۳۸۵، شماره ۶۲